Комунальний заклад «Криворізький фаховий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради» СИЛАБУС ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА 2026	
Освітній компонент	Переддипломна практика
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	223 Медсестринство
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Статус освітнього компонента	Обов'язковий
Форма навчання	Денна
Рік навчання та семестр	4 рік навчання, VIIIсеместр –БСО; 3 рік навчання, VI семестр-ПЗСО; 4 рік навчання VII семестр - вечірня форма
Кількість кредитів ECTS та обсяг	9 кредитів ECTS / 270 годин Робота у відділеннях — 180 годин Самостійна робота — 90 годин Тривалість — 6 тижнів / 30 навчальних днів
Укладачі	Вибіцька Ольга Володимирівна – викладач, вища кваліфікаційна категорія, методист КЗ «Криворіький фаховий медичний коледж» ДОР» Разумова Вероніка Валеріївна – викладач, перша кваліфікаційна категорія, КЗ «Криворіький фаховий медичний коледж» ДОР» Люблінська Марія Сергіївна – викладач перша кваліфікаційна категорія, КЗ «Криворіький фаховий медичний коледж» ДОР»
Керівники практики	Методичні керівники від Коледжу та керівники від баз практики, призначені в установленому порядку.
Контакти та консультації	Контактні дані й графік консультацій повідомляються керівниками практики перед її початком.
Бази практики	Заклади охорони здоров'я, з якими укладено договори про проведення практики: хірургічне відділення стаціонару та консультаційно-діагностичний центр; терапевтичне та педіатричне відділення стаціонару; амбулаторії сімейної медицини центру первинної медико-санітарної допомоги. Здобувачі освіти можуть самостійно пропонувати базу практики відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів освіти у Криворізькому фаховому медичному коледжі.
Анотація до курсу	Практика охоплює три клінічні цикли — медсестринство в хірургії, медсестринство у внутрішній медицині та медсестринство в педіатрії — і проводиться у стаціонарних та амбулаторно-поліклінічних підрозділах, зокрема в амбулаторіях сімейної медицини. Програма передбачає практичне використання Електронної системи охорони здоров'я та МІС (зокрема Health24) для створення електронних медичних записів, направлень і рецептів; роботу з інфузійними та шприцевими дозаторами,

	небулайзерами, електровідсмоктувачами, периферичними венозними катетерами, вакуумними системами забору крові, глюкометрами, пікфлуометрами й тест-системами. Особлива увага приділяється інфекційному контролю, безпечному поводженню з медичними відходами, біоетиці та розвитку «м'яких» навичок у мультидисциплінарній команді.
Мета та завдання курсу	Метою переддипломної практики є закріплення, систематизація та поглиблення теоретичних знань, досягнення високого рівня автономності у прийнятті клінічних рішень, підготовка до підсумкового контролю (атестації) та забезпечення повної готовності випускника до самостійної професійної діяльності в закладах охорони здоров'я первинного, вторинного та третинного рівнів надання медичної допомоги. Завдання переддипломної практики: – формування готовності до самостійної професійної діяльності в закладах охорони здоров'я первинного, вторинного та третинного рівнів надання медичної допомоги; – закріплення практичних навичок і розвиток клінічного мислення для реалізації всіх етапів медсестринського процесу; – оволодіння сучасними медсестринськими технологіями та високотехнологічним обладнанням; – ведення медичної документації, зокрема в електронній системі охорони здоров'я; – дотримання вимог інфекційного контролю, етико-деонтологічних норм, проведення профілактичної та санітарно-просвітницької роботи; – підготовка до підсумкової атестації. Основним завданням освітнього компонента є формування компетентностей, визначених Стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 «Медсестринство» та освітньо-професійною програмою «Сестринська справа»: **- інтегральна компетентність:** Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях. **- загальні компетентності:** ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. **- спеціальні компетентності:** СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній

	діяльності. СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно просвітницьку роботу. СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я(освіта впродовж життя). СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів. СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології. СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.
Програмні результати навчання	РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я. РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно правовими документами. РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

	РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей. РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності. РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта. РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах. РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії. РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності. РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги. РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу. РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацією реконвалесцентів та диспансеризацією пацієнтів. РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань. РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення. РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню .

Зміст курсу та розподіл навчального часу

№ з/п	Відділення	Дні	Години	
			Робота у відділенні	Самостійна робота
1.	Медсестринство в хірургії — хірургічне відділення стаціонару (8 днів) та консультаційно-діагностичний центр (2 дні)	10	60	30
2.	Медсестринство у внутрішній медицині — терапевтичне відділення стаціонару (5 днів) та амбулаторія сімейної медицини ЦПМСД (5 днів)	10	60	30

3.	Медсестринство в педіатрії — педіатричне відділення стаціонару (5 днів) та амбулаторія сімейної медицини ЦПМСД (5 днів)	10	60	30
	ВСЬОГО:	**30**	**180**	**90**

Медсестринство в хірургії	**РОБОТА В СТАЦІОНАРІ** Робочі місця здобувачів фахової передвищої освіти: перев'язувальна (чиста і гнійна), операційна, гіпсувальна, пост медичної сестри, кабінети додаткових методів обстеження, операційні. Робота у хірургічному відділенні регламентується посадовими обов'язками на кожному робочому місці і спрямована на самостійне та під контролем сестер медичних виконання професійних обов'язків згідно фахових протоколів і стандартних операційних процедур. Під час проходження практики здобувачі освіти застосовують набуті знання і вміння щодо задоволення потреб пацієнтів шляхом удосконалення навичок співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними працівниками; здійснення медсестринського обстеження, діагностики, планування та виконання медичних маніпуляцій та процедур; оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду; вживають заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму. Роботу здобувачів фахової передвищої освіти контролюють досвідчені медичні сестри відповідних підрозділів хірургічного стаціонару. Для повного виконання програми практики можна передбачати відпрацювання практичних навичок на муляжах, фантомах у кабінеті тренінгу. Виконання обов'язкових практичних навичок може змінюватися залежно від профілю хірургічного відділення. **РОБОТА В КОНСУЛЬТАЦІЙНО-ДІАГНОСТИЧНОМУ ЦЕНТРІ** Робочі місця студентів: хірургічний, травматологічний кабінети та їх відповідні підрозділи (перев'язувальна, мала операційна, гипсувальна). Здобувачі освіти удосконалюють навички вибору тактики спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності; здійснюють взаємозалежні професійні функції; співпрацюють з пацієнтом і його оточенням, з іншими медичними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу. Під час проходження практики здобувачі освіти самостійно виконують маніпуляції, заповнюють медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами, виконують призначення лікаря. **ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК** Перелік навичок може бути скориговано залежно від профілю та специфіки відділення і матеріально-технічних можливостей бази практики.

	1. Здійснення медсестринського обстеження хірургічних пацієнтів. 2. Підготовка пацієнтів до інструментальних методів дослідження: – ендоскопічного дослідження (бронхоскопії, фіброгастродуоденоскопії, цистоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії), залежно від відповідного відділення відпрацювання практики; – рентгенологічного дослідження (жовчного міхура, нирок, сечовивідних шляхів, таза, поперекового відділу хребта), залежно від відповідного відділення відпрацювання практики; – ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та малого таза; – комп'ютерної томографії; – магнітно-резонансної томографії; 3. Транспортування та перекладання хірургічних пацієнтів. 4. Транспортування пацієнтів з переломами таза, стегнової кістки, ребра, хребта. 5. Підготовка ватно-марлевих кульок, серветок, тампонів. 6. Знезаражування і передстерилізаційне очищення хірургічного інструментарію, шприців. 7. Контроль якості передстерилізаційного очищення. 8. Укладання матеріалу в бікси для стерилізації, використання крафт-пакетів. 9. Обробка рук сучасними методами. 10. Одягання операційної сестри і хірурга. 11. Підготовка стерильного стола до роботи в перев'язочній та операційній. 12. Складання інструментів для: – трахеостомії; – плевральної пункції; – первинного хірургічного оброблення ран; – лапароцентезу; – апендектомії; – лапаротомії; – трепанації черепа; – ампутації кінцівки; – скелетного витягання. 13. Підготовка ліжка для післяопераційного пацієнта. 14. Заповнення інфузійних систем і підключення їх. 15. Взяття крові з вени. 16. Визначення групи крові та резус-фактора експрес-методом. 17. Проведення проб на сумісність крові донора і реципієнта. 18. Промивання шлунка. 19. Постановка клізм. 20. Катетеризація сечового міхура. 21. Підготовка пацієнта до планової операції. 22. Проведення премедикації.

	23. Проведення туалету операційних та гнійних ран. 24. Зняття швів. 25. Накладання м'яких і твердих пов'язок: – клейових, пластирних, гелевих; – бинтових; – чепець; – на одне і обидва ока; – вуздечку; – хрестоподібної на потилиці з переходом на спину; – колосоподібної на плечовий суглоб; – спіральної на грудну клітку; – на грудну залозу; – Дезо; – черепашачу на ліктьовий та колінний суглоби; – «лицарська рукавичка»; – на палець (спіральну, колосоподібну); – косинкову на верхню кінцівку; – восьмиподібну на надп'ятковий суглоб; – поворотну на стопу; – еластичних бинтів на кінцівки; – тіснотугу. 26. Накладання твердих пов'язок: – застосування лікувальної іммобілізації; – підготовка гіпсових бинтів, лонгет, накладання і зняття; – підготовка до застосування шини Беллера. 27. Накладання джгута при артеріальній кровотечі. 28. Накладання стискаючої пов'язки при венозній кровотечі. 29. Пальцеве притискання артерій. 30. Ведення медичної документації: картка стаціонарного пацієнта, температурний лист, листок лікарських призначень; документації кабінету переливання крові: гемотрансфузійний епікриз, протокол переливання трансфузійних рідин, лист переливання трансфузійних рідин, журнал визначення груп крові та резус-фактору. 31. Застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів. Для контролю виконання обов'язкових практичних навичок керівником, здобувач фахової передвищої освіти заповнює щоденник переддипломної практики з кількістю відпрацьованих маніпуляцій. Виконання маніпуляцій, які відсутні в переліку практичних навичок, але зустрічаються в стаціонарі, враховуються студентом додатково.
Медсестринство у внутрішній медицині	**РОБОТА В СТАЦІОНАРІ** Робочі місця здобувача освіти: пост медичної сестри, маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, палати пацієнтів, кабінети інструментальної та функціональної діагностики; приймальний спокій, відділ інфекційного контролю (ознайомлення з роботою).

	Робота у терапевтичному відділенні регламентується посадовими обов'язками на кожному робочому місці і спрямована на самостійне та під контролем сестер медичних/братів медичних виконання професійних обов'язків згідно фахових протоколів і стандартних операційних процедур. Під час проходження практики здобувачі освіти застосовують набуті знання і вміння щодо задоволення потреб пацієнтів шляхом удосконалення навичок співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними працівниками; здійсненення медсестринського обстеження, діагностики, планування та виконання медичних маніпуляцій та процедур; оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду; вживають заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму. **РОБОТА В АМБУЛАТОРІЇ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ** Робочі місця студентів: профілактичний кабінет, кабінет лікаря загальної практики, кабінети лікарів вузьких спеціальностей, маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, кабінет довіри, денний стаціонар. Здобувачі освіти удосконалюють навички вибору тактики спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності; здійснюють взаємозалежні професійні функції; співпрацюють з пацієнтом і його оточенням, з іншими медичними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу; ведуть медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами. Під час проходження практики здобувачі освіти формують здоров'язбережувальні компетентності у населення шляхом надання консультативної допомоги та здійснення навчання населення щодо здорового способу життя. Протягом практики здобувачі освіти приймають участь в проведенні медсестринської діагностики та лікуванні найбільш поширених хвороб; визначенні підстав для направлення пацієнта в лікувальний заклад вторинної і третинної медичної допомоги; здійснюють динамічне спостереження за станом здоров'я пацієнтів в умовах денного і домашнього стаціонару; надають першу долікарську медичну допомогу; виконують вакцинації; застосовують паліативну компетентність. **ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК** Перелік навичок може бути скориговано залежно від профілю та специфіки відділення і матеріально-технічних можливостей бази практики. 1. Здійснення медсестринського обстеження при захворюваннях внутрішніх органів: – проведення розпитування пацієнта; – проведення загального огляду пацієнта; – проведення пальпації шкіри, лімфатичних вузлів; – проведення топографічної перкусії окремих ділянок тіла пацієнта

	2. Оцінювання функціонального стану пацієнта: – проведення антропометрії; – підрахунок частоти дихальних рухів (ЧДР); – визначення пульсу та його характеристик, інтерпретація отриманих даних, реєстрація результату; – вимірювання артеріального тиску, інтерпретація отриманих даних, реєстрація результату; – вимірювання температури тіла, інтерпретація отриманих даних, реєстрація результату; – проведення пульсоксиметрії, інтерпретація отриманих даних 3. Підготовка пацієнтів та забір матеріалу для лабораторних досліджень: – мокротиння на загальне, бактеріологічне дослідження; – біохімічні дослідження крові; – аналіз калу (на бактеріологічне дослідження, копрограму); – аналіз сечі (загальний, на бактеріологічне дослідження, за методами Зимницького та Нечипоренка, діастазу, вміст глюкози); – глюкозотолерантний тест 4. Підготовка пацієнтів до інструментальних і функціональних методів обстеження: – рентгенологічного дослідження органів грудної клітки, шлунку, нирок (урографії), печінки (холецистографії); – бронхоскопії; – бронхографії; – електрокардіографії (ЕКГ); – спірометрії; – ультразвукової діагностики (УЗД); – холтерівського моніторування; – фіброгастродуоденоскопії; – плевральної пункції; – пункції черевної порожнини (лапароцентезу) 5. Застосування лікарських засобів: – ентеральний шлях (сублінгвальний (під язик); пероральний (через рот, ректальний); – введення ліків у кон'юктивальний мішок, зовнішній слуховий прохід, у порожнину носа (закрапування крапель в очі, вуха, ніс)); – інгаляційний шлях (дозований аерозольний інгалятор (кишеньковий), спрей, інгалятор аерозольний, спейсер, небулайзер); – розведення та набирання в шприц антибіотиків, особливості введення; – набирання ліків з ампули; – проба на індивідуальну чутливість до антибіотика, оцінювання результату;

	– парентеральний шлях: виконання всіх видів ін'єкцій (підшкірних, внутрішньошкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних); – введення інсуліну (техніка, правила); 6. Здійснення спостереження і догляду за пацієнтами з різними захворюваннями терапевтичного профілю: – проведення оксигенотерапії через маску, назальний катетер, носову канюлю; – спостереження за сечовим катетером; – спостереження за ангіокатом; – техніка транспортування пацієнта різними способами; – техніка перекладання пацієнта; – догляд за пацієнтом зі зниженою рухомістю; – визначення добового діурезу і водного балансу; – годування важкохворого з ложки та за допомогою напувальниці; – догляд при гарячковому стані; – допомога при блюванні; – застосування газовідвідної трубки; – постановка клізм (очисної, послаблювальної, медикаментозної); – визначення набряків; – катетеризація сечового міхура жінки гумовим катетером; – принципи раціонального і дієтичного харчування; – правила використання медичних девайсів. 7. Забезпечення особистої гігієни пацієнта: – допомога під час гігієнічної ванни/душа; – підмивання пацієнтки; – заміна натільної і постільної білизни; – догляд за ротовою порожниною, очима, вухами; – догляд за шкірою; – профілактика пролежнів. 8. Виконання найпростіших фізіотерапевтичних процедур: – застосування міхура з льодом; – застосування гірчичників; – застосування грілки; – постановка зігрівального компресу. 9. Надання першої (долікарської) медичної допомоги при: – критичному зниженні температури тіла; – кровохарканні, легеневій кровотечі; – нападі бронхіальної астми; – гіпертонічному кризі; – гострому коронарному синдромі; – гострій судинній недостатності (непритомності, колапсі); – гострій серцевій недостатності (серцевій астмі, набряку легень);

	– жовчній кольці; – нирковій кольці; – кропив'янці; – набряку Квінке; – анафілактичному шоці; – гіперглікемічній та гіпоглікемічній комі. 10. Навчання пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду. 11. Передстерелізаційне очищення медичного інструментарію. 12. Очищення та дезінфекція предметів догляду за пацієнтом. 13. Приготування робочого розчину дезінфекційного засобу. 14. Збір та утилізація відпрацьованого матеріалу. 15. Застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів. 16. Ведення медичної документації (ведення документації в електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ), карта стаціонарного пацієнта, листок лікарських призначень, інформаційна згода пацієнта, температурний лист, лист медсестринського процесу, план догляду за пацієнтом, журнал з прибирання (поточного, генерального, заключного), журнал кварцювання, статистичний талон, порційна вимога тощо). 17. Інфекційна безпека медичної сестри під час обстеження пацієнта, у процесі виконання діагностичних досліджень та маніпуляцій. 18. Правила охорони праці та техніки безпеки під час роботи з електроприладами. Для контролю виконання обов'язкових практичних навичок керівником, здобувач фахової передвищої освіти заповнює щоденник переддипломної практики з кількістю відпрацьованих маніпуляцій. Виконання маніпуляцій, які відсутні в переліку практичних навичок, але зустрічаються в стаціонарі, враховуються студентом додатково.
Медсестринство в педіатрії	**РОБОТА В СТАЦІОНАРІ** Робочі місця здобувачів освіти: маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, пост медичної сестри. Розподіл здобувачів освіти за робочими місцями здійснюють методичні та безпосередні керівники практики з урахуванням можливостей стаціонару лікувального закладу та переліку обов'язкових навичок. Самостійну роботу здобувачі освіти здійснюють на кожному робочому місці під контролем досвідчених медичних сестер, старших медичних сестер, головної медичної сестри. Проводять догляд за дітьми різних вікових груп, засвоюють специфіку роботи на посту медичної сестри, виконують процедури і маніпуляції, оцінюють ступінь тяжкості стану хворих, анатомо-фізіологічні особливості розвитку дитини, визначають заходи з догляду за хворими й обсяги долікарської допомоги при невідкладних станах, проводять санітарно-освітню роботу з батьками. **РОБОТА В АМБУЛАТОРІЇ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ**

	Робочі місця на прийомі із сімейним лікарем педіатром, в пункті профілактичних щеплень, маніпуляційному кабінеті. Під час проходження переддипломної практики проводиться закріплення навичок самостійної роботи на прийомі з лікарем, заповнення медичної документації, виконання маніпуляцій і процедур в умовах амбулаторії. Набувають навички роботи із здоровими дітьми, проводять оцінку фізичного та психомоторного розвитку, планують профілактичні щеплення, беруть участь в оглядах дітей в день здорової дитини. **ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК** Перелік навичок може бути скориговано залежно від профілю та специфіки відділення і матеріально-технічних можливостей бази практики. 1. Підготовка ліжка для пацієнта, заміна постільної та натільної білизни. Сповивання та вкладання грудної дитини в ліжко; 2. Проведення ранкового туалету дитини: догляд за шкірою, очима, вухами, носом, волоссям, порожниною рота, підмивання дитини; 3. Висаджування на горщок, проведення дезінфекції; 4. Годування дитини, підігрівання суміші й годування через соску; 5. Проведення оброблення сосок, посуду; 6. Вибір призначень з листка призначень; 7. Визначення частоти пульсу, дихання, вимірювання температури тіла, реєстрація її в температурному листку; 8. Вимірювання артеріального тиску та його реєстрація; 9. Закапування ліків в очі, ніс і вуха; 10. Накладання зігрівального компресу, застосування грілки, міхура з льодом; 11. Проведення очисної, живильної клізми; 12. Промивання шлунка; 13. Введення газовивідної трубки; 14. Проведення шлункового зондування; 15. Проведення дуоденального зондування; 16. Підготовка інструментарію до плевральної пункції; 17. Здійснення догляду за хворими з трахеостомою; 18. Використання електровідсмоктувача; 19. Підготовка пацієнта до рентгенологічного обстеження травного каналу, до ультразвукового обстеження; 20. Підготовка маніпуляційного кабінету до роботи; 21. Набирання шприцом ліків з ампул і флаконів; 22. Розрахунок, розчинення і введення антибіотиків; 23. Визначення чутливості хворого до антибіотиків; 24. Введення ліків підшкірно, внутрішньовенно, внутрішньошкірно, внутрішньом'язово; 25. Підготовка систем внутрішньовенного краплинного введення рідини; 26. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження;

	27. Знезаражування інструментарію; 28. Проведення оксигенотерапії дітям; 29. Розрахунок дози інсуліну та його введення; 30. Робота над документацією медичної сестри в стаціонарі; 31. Виписування довідок, направлень на обстеження; 32. Проведення антропометрії у дітей; 33. Проведення контрольного зважування грудних дітей; 34. Розрахунок добової і разової кількості їжі залежно від віку дитини; 35. Підготовка і проведення гігієнічної ванни. 36. Ведення медичної документації: картка стаціонарного пацієнта, температурний лист, листок лікарських призначень; документації кабінету переливання крові: гемотрансфузійний епікриз, протокол переливання трансфузійних рідин, лист переливання трансфузійних рідин, журнал визначення груп крові та резус-фактору. 37. Застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів. Для контролю виконання обов'язкових практичних навичок керівником, здобувач фахової передвищої освіти заповнює щоденник переддипломної практики з кількістю відпрацьованих маніпуляцій. Виконання маніпуляцій, які відсутні в переліку практичних навичок, але зустрічаються в стаціонарі, враховуються студентом додатково.
Самостійна робота та індивідуальні завдання	Самостійна робота становить 90 годин (30 % загального обсягу практики), по 30 годин у кожному клінічному циклі. Вона включає удосконалення недостатньо засвоєних практичних навичок, у тому числі в симуляційному кабінеті, роботу з джерелами інформації та нормативно-правовою базою, санітарно-просвітницьку роботу з пацієнтами та їхніми родичами. Індивідуальні завдання (здобувач освіти виконує одне з них): • Неформальна освіта: проходження дистанційних курсів на освітніх платформах (Prometheus, Coursera, Академія НСЗУ, Центр громадського здоров'я МОЗ України) за актуальними напрямами («Інфекційний контроль», «Електронна система охорони здоров'я», «Комунікація у медичному колективі», «Доказове медсестринство») з отриманням відповідних сертифікатів. • Розробка цифрових та мультимедійних матеріалів: створення сучасних просвітницьких матеріалів з профілактики захворювань, здорового способу життя чи інфекційної безпеки (інфографіка, цифрові пам'ятки, презентації чи короткі відеоінструкції для пацієнтів). • Участь у науково-практичній та конференційній діяльності: підготовка тез, доповідей чи виступів для участі у студентських науково-практичних конференціях, семінарах або фахових медсестринських засіданнях. • Профорієнтаційна та комунікативна діяльність: проведення інформаційно-просвітницьких зустрічей чи занять щодо популяризації медсестринської професії та здорового

	способу життя серед молоді за місцем проходження практики.
Пререквізити	Попередня теоретична і практична підготовка з основ медсестринства, медсестринства в хірургії, внутрішній медицині та педіатрії; виробнича практика; володіння базовими медсестринськими маніпуляціями.
Кореквізити	Взаємопов'язане застосування знань і навичок трьох клінічних циклів практики.
Постреквізити	Атестація здобувачів фахової передвищої освіти, самостійна професійна діяльність у закладах охорони здоров'я первинного, вторинного та третинного рівнів надання медичної допомоги.
Методи навчання	Практична робота під керівництвом медичних сестер і методичних керівників; виконання медсестринських маніпуляцій; спостереження за пацієнтами; відпрацювання алгоритмів у симуляційній лабораторії; самостійна робота з джерелами інформації; виконання індивідуальних завдань.
Методи контролю	Контроль виконання практичних навичок; перевірка щоденника практики та звітних матеріалів; оцінювання самостійної роботи й індивідуальних завдань; демонстрація двох практичних навичок за білетом із застосуванням чек-листа; захист звіту.
Види контролю	Поточний контроль виконання програми здійснює безпосередній керівник практики від бази практики постійно та методичний керівник практики періодично в межах годин на керівництво виробничою практикою; підсумковий контроль — три заліки відповідно до клінічних циклів (медсестринство в хірургії, у внутрішній медицині, у педіатрії), які проводяться в останній день відповідного циклу.

Політика курсу

Присутність за графіком є обов'язковою. У разі відсутності з поважної причини здобувач повинен повідомити керівника в перший день. Усі пропущені дні підлягають обов'язковому відпрацюванню.

Перебування на базі практики — виключно в чистому медичному одязі, змінному взутті, шапочці та з необхідними ЗІЗ (маска, рукавички). Короткі нігті без лаку, відсутність прикрас на руках, зібране волосся.

Суворе дотримання норм медичної деонтології та збереження медичної таємниці. Категорично заборонено фото- та відеозйомку пацієнтів, документації, а також публікацію будь-яких матеріалів у соцмережах.

Обов'язкове проходження інструктажу з безпеки на базі практики. У разі аварійної ситуації (поріз, укол, контакт з біорідинами) — негайно виконати захисний протокол та повідомити керівника.

Щоденник практики, звіт та підписи/печатки мають бути справжніми. Фальсифікація даних тягне за собою анулювання результатів практики.

Щоденник заповнюється щодня. Комплект підсумкових документів подається керівнику від закладу освіти у визначений термін (протягом 1–2 днів після завершення практики).

Використання мобільних телефонів під час виконання маніпуляцій та спілкування з пацієнтами заборонено

Підсумковий контроль та вимоги до звіту

Відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти (наказ МОН України від 02.05.2023 № 510) та положення Криворізького фахового медичного коледжу «Про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої та вищої освіти» після проходження переддипломної практики здобувачі освіти захищають звіт з

практики у формі заліку. Залік з практики приймається на базі коледжу або в закладі охорони здоров'я.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Звіт з практики складається з таких розділів:

— щоденник, який підписаний та завірений на базі практики;

— відгук про роботу та здобувача освіти під час практики з оцінкою керівників практики від бази, завірений на базі практики;

— текстовий звіт, у якому здобувач освіти узагальнює інформацію про виконану роботу під час практики.

Перелік питань до заліку

Медсестринство в хірургії:

1. Медсестринське обстеження хірургічного пацієнта.
2. Підготовка пацієнтів до ендоскопічних досліджень (бронхоскопії, ФГДС, цистоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії).
3. Підготовка пацієнтів до рентгенологічних досліджень, УЗД органів черевної порожнини та малого таза, КТ і МРТ.
4. Транспортування та перекладання хірургічних пацієнтів, зокрема з переломами таза, стегнової кістки, ребер, хребта.
5. Підготовка ватно-марлевого матеріалу; укладання матеріалу в бікси, використання крафт-пакетів.
6. Знезаражування та передстерилізаційне очищення хірургічного інструментарію, контроль якості передстерилізаційного очищення.
7. Сучасні методи обробки рук; одягання операційної сестри і хірурга.
8. Підготовка стерильного стола до роботи в перев'язувальній та операційній.
9. Складання наборів інструментів для трахеостомії, плевральної пункції, ПХО ран, лапароцентезу, апендектомії, лапаротомії, трепанації черепа, ампутації кінцівки, скелетного витягання.
10. Підготовка ліжка для післяопераційного пацієнта; підготовка пацієнта до планової операції, премедикація.
11. Заповнення та підключення інфузійних систем; взяття крові з вени.
12. Визначення групи крові та резус-фактора експрес-методом; проби на сумісність крові донора і реципієнта.
13. Промивання шлунка, постановка клізм, катетеризація сечового міхура.
14. Туалет операційних і гнійних ран, зняття швів.
15. Накладання м'яких пов'язок (бинтових, клейових, пластирних, гелевих, еластичних) на різні ділянки тіла.
16. Накладання твердих пов'язок: лікувальна іммобілізація, гіпсові бинти й лонгети, шина Беллера.
17. Тимчасова зупинка кровотеч: джгут, стискаюча пов'язка, пальцеве притискання артерій.
18. Долікарська допомога при гострій крововтраті, пораненні шиї, легеневій і носовій кровотечах.
19. Долікарська допомога при переломах трубчастих кісток, ребер, кісток таза, відкритому пневмотораксі, травматичному шоці.
20. Долікарська допомога при термічних і хімічних опіках, обмороженні, електротравмі.
21. Долікарська допомога при гострій затримці сечі, печінковій і нирковій кольках, посттрансфузійних ускладненнях.
22. Ведення медичної документації хірургічного відділення та кабінету переливання крові; робота в МІС Health24.

Медсестринство у внутрішній медицині:

1. Медсестринське обстеження пацієнта при захворюваннях внутрішніх органів: розпитування, загальний огляд, пальпація шкіри та лімфатичних вузлів,

топографічна перкусія.
2. Оцінювання функціонального стану пацієнта: антропометрія, ЧДР, пульс, артеріальний тиск, температура тіла, пульсоксиметрія; інтерпретація та реєстрація результатів.
3. Підготовка пацієнтів і забір мокротиння, крові для біохімічного дослідження, калу для бактеріологічного дослідження і копрограми.
4. Забір сечі для загального аналізу, бактеріологічного дослідження, за Зимницьким і Нечипоренком, на діастазу та глюкозу; глюкозотолерантний тест.
5. Підготовка пацієнтів до рентгенологічного дослідження органів грудної клітки, шлунка, нирок, печінки.
6. Підготовка пацієнтів до бронхоскопії, бронхографії, ЕКГ, спірометрії, УЗД, холтерівського моніторування, ФГДС.
7. Підготовка пацієнтів до плевральної пункції та лапароцентезу.
8. Ентеральний шлях введення лікарських засобів; закрапування крапель в очі, вуха, ніс.
9. Інгаляційний шлях введення: дозований аерозольний інгалятор, спейсер, небулайзер.
10. Розведення антибіотиків, проба на індивідуальну чутливість; техніка всіх видів ін’єкцій.
11. Техніка та правила введення інсуліну.
12. Оксигенотерапія через маску, назальний катетер, носову канюлю; правила використання медичних девайсів (інфузоматів, шприцевих дозаторів).
13. Спостереження за сечовим катетером і ангіокатом; катетеризація сечового міхура жінки.
14. Транспортування та перекладання пацієнта; догляд за пацієнтом зі зниженою рухомістю; профілактика пролежнів.
15. Визначення добового діурезу, водного балансу та набряків.
16. Годування важкохворого; принципи раціонального і дієтичного харчування.
17. Догляд при гарячковому стані; допомога при блюванні; постановка клізм і газовідвідної трубки.
18. Забезпечення особистої гігієни пацієнта.
19. Найпростіші фізіотерапевтичні процедури: міхур з льодом, гірчичники, грілка, зігрівальний компрес.
20. Долікарська допомога при критичному зниженні температури тіла, кровохарканні та легеневій кровотечі, нападі бронхіальної астми.
21. Долікарська допомога при гіпертонічному кризі, гострому коронарному синдромі, гострій судинній та серцевій недостатності.
22. Долікарська допомога при жовчній та нирковій кольках.
23. Долікарська допомога при кропив’янці, набряку Квінке, анафілактичному шоці.
24. Долікарська допомога при гіперглікемічній та гіпоглікемічній комі.
25. Передстерилізаційне очищення інструментарію; дезінфекція предметів догляду; приготування робочих розчинів дезінфекційних засобів; збір та утилізація медичних відходів.
26. Ведення медичної документації, зокрема в ЕСОЗ; інфекційна безпека та охорона праці медичної сестри.

Медсестринство в педіатрії:

1. Підготовка ліжка, заміна білизни, сповивання та вкладання грудної дитини в ліжко.
2. Ранковий туалет дитини: догляд за шкірою, очима, вухами, носом, волоссям, порожниною рота; підмивання.
3. Годування дитини, підігрівання суміші, годування через соску; оброблення сосок і посуду.
4. Розрахунок добової і разової кількості їжі залежно від віку дитини; поради батькам щодо вигодовування та загартування.
5. Антропометрія у дітей; контрольне зважування грудних дітей; оцінка фізичного та

психомоторного розвитку.
6. Визначення частоти пульсу, дихання, вимірювання температури тіла та артеріального тиску у дітей, реєстрація результатів.
7. Закапування ліків в очі, ніс і вуха; зігрівальний компрес, грілка, міхур з льодом у дітей.
8. Очисна та живильна клізма, введення газовивідної трубки, промивання шлунка у дітей.
9. Шлункове та дуоденальне зондування у дітей.
10. Догляд за дитиною з трахеостомою; використання електровідсмоктувача.
11. Підготовка дитини до рентгенологічного обстеження травного каналу та УЗД.
12. Розрахунок, розчинення і введення антибіотиків; визначення чутливості до антибіотиків.
13. Особливості підшкірних, внутрішньошкірних, внутрішньом'язових і внутрішньовенних ін'єкцій у дітей; підготовка систем для краплинного введення рідини.
14. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження у дітей.
15. Оксигенотерапія дітям.
16. Розрахунок дози інсуліну та його введення дитині.
17. Підготовка і проведення гігієнічної ванни.
18. Календар профілактичних щеплень; організація роботи пункту щеплень.
19. Долікарська допомога при гіпер- та гіпоглікемічній комі у дітей.
20. Долікарська допомога при гіпертермії та судомному синдромі.
21. Долікарська допомога при ларингоспазмі та несправжньому крупі.
22. Долікарська допомога при носовій кровотечі, блюванні, непритомності.
23. Долікарська допомога при асфіксії новонародженого.
24. Долікарська допомога при анафілактичному шоці, набряку Квінке, кропив'янці у дітей.
25. Ведення медичної документації в педіатричному стаціонарі та амбулаторії; виписування довідок і направлень.

Політика оцінювання

Система оцінювання результатів навчання з виробничої практики

Загальні засади оцінювання

Оцінювання якості проходження виробничої практики здобувачами освіти здійснюється за двома обов'язковими складовими (модулями):

Медсестринство у внутрішній медицині (диференційований залік);

Медсестринство в хірургії (диференційований залік).

Кожна складова оцінюється окремо за 4-бальною шкалою: 5 («відмінно»), 4 («добре»), 3 («задовільно»), 2 («незадовільно»).

Підсумкова оцінка у відомість та залікову книжку є середнім арифметичним оцінок з трьох заліків (Медстетринство у внутрішній медицині + Медсестринство в хірургії+ Медсестринство в педіатрії) із заокругленням за стандартними математичними правилами (дробова частина 0,5 і більше заокруглюється на користь здобувача): Оцінка з кожної дисципліни рахується як середнє арифметичне з 3 складників:

Оцінка з лікарні (бази практики) — виставляє керівник у лікарні за вашу роботу у відділенні, трудову дисципліну та деонтологію (шкала 2–5).

Оцінка за щоденник та самостійну роботу — виставляє викладач коледжу за вчасне, охайне ведення щоденника та виконані завдання самостійної роботи (шкала 2–5).

Оцінка за складання білета на заліку — виставляється за виконання 2 практичних навичок за Чек-листом у симуляційній кабінеті (шкала 2–5)

Оцінка за цикл практики = (0,2*Оцінка з лікарні + 0,2*Оцінка за щоденник та самостійну роботу + 0,5* Оцінка за залік)/3

Узагальнений чек-лист оцінювання практичної навички

Здобувач освіти _____ Група _____ Дата _____
Клінічний цикл _____ Білет № _____
Навичка 1 _____ Навичка 2 _____

Чек-лист застосовується окремо до кожної з двох навичок білета. Для кожного критерію встановлюється коефіцієнт: 1 — виконано правильно, повністю та самостійно; 0,5 — виконано частково або з несуттєвою помилкою, виправленою після підказки; 0 — не виконано або виконано неправильно. Бал за критерій дорівнює його максимальній вазі, помноженій на коефіцієнт. Оцінюються лише дії, передбачені алгоритмом конкретної навички; зміст критерію уточнюється відповідно до цієї навички до початку заліку.

№	Критерій	Максимум	Навичка 1	Навичка 2
1	Визначення мети, показань та послідовності виконання навички	2		
2	Ідентифікація пацієнта, пояснення процедури, згода та приватність	2		
3	Підготовка робочого місця, оснащення та пацієнта	2		
4	Гігієна рук, засоби захисту та інфекційна безпека	2		
5	Правильне й послідовне виконання основних етапів навички	6		
6	Спостереження за станом пацієнта, розпізнавання ризиків і реагування	2		
7	Завершення процедури, комфорт пацієнта, поводження з оснащенням і відходами	2		
8	Оцінка результату, документування та передавання інформації	2		
	Разом	20		

Результат навички 1 _____ / 20 балів; результат навички 2 _____ / 20 балів. Сума за дві навички — до 40 балів за кожний клінічний цикл.

Критична помилка — дія або бездіяльність, що створює безпосередню загрозу безпеці пацієнта. Перелік таких помилок визначається для конкретної навички в її алгоритмі й повідомляється здобувачам до заліку. У разі критичної помилки виконання припиняється, за відповідну навичку виставляється 0 балів; результат іншої навички та самостійної роботи зберігається. Помилка і підстава для припинення фіксуються в чек-листі.

Переведення балів за білет в 4-бальну оцінку:

Набрані бали за 2 навички	Оцінка за навички з 4-и бальою шкалою	Пояснення
36 – 40 балів	5 («відмінно»)	Маніпуляції виконано бездоганно
30 – 35 балів	4 («добре»)	Виконано правильно, є дрібні неточності
24 – 29 балів	3 («задовільно»)	Допущено незначні помилки
менше 24 балів	2 («незадовільно»)	Маніпуляцію не виконано або порушено безпеку

Здобувачі освіти, які не надали під час заліку оформленої звітної документації не допускаються до заліку, як такі, що не виконали програму практики. Здобувачі освіти, якіф не виконали індивідуальний навчальний план в частині переддипломної практики не допускаються до практично-орієнтованого іспиту.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Кіт О. М., Боб А. О., Коноваленко С. О. Медсестринство в хірургії : навч. посіб. Тернопіль : ТДМУ «Укрмедкнига», 2021.
2. Навчальний посібник з хірургії в модулях : навч. посіб. / за ред. Л. М. Ковальчука. Київ : Медицина, 2019. 480 с.
3. Кіт О. М., Ковальчук О. Л., Вардинець І. С., Боб А. О. Хірургія : підручник для студ. закл. освіти I–II р. а. 2-е вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2020. 643 с.
4. Усенко О. Ю., Білоус Г. В., Путінцева Г. Й. Хірургія : підручник для ВНЗ I–III рівнів акредитації. 4-е вид., випр. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 416 с.
5. Медсестринство у внутрішній медицині : підручник / О. С. Стасишин, Н. Я. Іванів, Г. П. Ткачук та ін. Київ : ВСВ «Медицина», 2010. 536 с.
6. Медсестринство у внутрішній медицині : навч. посіб. / М. Б. Шегедин, І. А. Шуляр, Л. М. Подносова, Л. П. Дацко, О. Т. Шавала. Київ : Медицина, 2009. 176 с.
7. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими : підручник / за заг. ред. А. В. Єпішина. Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. 768 с.
8. Середюк Н. М., Вакалюк І. П. Внутрішня медицина. Терапія : підручник. Київ : Медицина, 2010. 668 с.
9. Беш Л. В., Бельдій В. І., Дедишин Л. П. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб : підручник. Київ : ВСВ «Медицина», 2023.
10. Курдюмова Н. О., Поліщук Т. Г. Педіатрія: практичні навички : навч.-метод. посіб. 2-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2023.
11. Тарасюк В. С., Титаренко Г. Г., Паламар І. В. та ін. Медсестринство в педіатрії : підручник. 2-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020.

Нормативно-правові акти

1. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів» : наказ МОЗ України від 31.10.2024 № 1827.
2. Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/ закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення : Наказ МОЗ України від 03.08.2021 р. № 1614. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1082-21#Text
3. Про затвердження Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами : Наказ МОЗ України від 03.08.2020 р. № 1777. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1110-20#Text

Додаткова література

1. Касевич Н. М. Практикум із сестринської справи : навч. посіб. Київ : Здоров'я, 2005. 464 с.
2. Тарасюк В. С. Клінічне медсестринство в хірургії. Діяльність операційної медичної сестри [Електронний ресурс] : навч. посіб. (CD-ROM). Тернопіль : Укрмедкнига, 2018.
3. Кіт О. М., Вардинець І. С., Боб А. О. Факультетська хірургія. Ч. 1, Ч. 2 [Електронний ресурс] : підручник (CD-ROM). Тернопіль : Укрмедкнига, 2018.
4. Антропова Т. О. та ін. Обстеження та визначення стану здоров'я : підручник. Київ :

Медицина, 2006. 352 с.

5. Губенко І. Я., Шевченко О. Т., Бразалій Л. П., Апшай В. Г. Медсестринський догляд за пацієнтом : навч. посіб. Київ : Здоров'я, 2000. 248 с.

6. Глумчер Ф. С., Марушко Ю. В., Шеф Г. Педіатрія. Невідкладні стани в педіатричній практиці : навч. посіб. Київ : ВСВ «Медицина», 2020.

Електронні та інформаційні ресурси

1. Офіційний вебпортал Міністерства охорони здоров'я України. Накази МОЗ. URL: https://moz.gov.ua/nakazi-moz
2. Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні : Наказ МОЗ України від 11.08.2014 р. № 551. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1237-14#Text
3. Сабадишин Р. О., Маркович О. В. та ін. Медсестринство в хірургії. Практикум. 2017. URL: https://issuu.com/novaknyha/docs/
4. Кіт О. М., Ковальчук О. Л., Пустовойт Г. Т. Медсестринство в хірургії [Електронний ресурс]. Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. URL: https://intranet.tdmu.edu.ua/data/books/Kit-sestry.pdf
5. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення: навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ III–IV рівнів акредитації / Запорізький держ. мед. ун-т, каф. внутрішніх хвороб № 1. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua//bitstream/123456789/3987/3/17_Osnovy-diagn-lik-ta-prof-osn-hv-organiv-travlennja.pdf
6. Державний експертний центр МОЗ України. Реєстр медико-технологічних документів. URL: https://dec.gov.ua/mtd/home/
7. PubMed / MEDLINE : База даних біомедичних публікацій та клінічних досліджень Національної бібліотеки медицини США (NLM). URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/
8. Cochrane Library : База даних доказової медицини та систематичних оглядів клінічних досліджень. URL: https://www.cochranelibrary.com/
9. Відкриті дані Національної служби здоров'я України (НСЗУ) : Портал аналітичних дашбордів та медичної статистики ЗОЗ України. URL: https://nszu.gov.ua/e-dani/vidkriti-dani
10. Державний реєстр лікарських засобів України : Офіційний електронний інформаційний фонд МОЗ України. URL: http://www.drlz.com.ua/
11. World Health Organization (WHO) Data Portal : Глобальна база даних та глобальна статистика Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: https://www.who.int/dat
12. Medscape Medical Reference : Міжнародна відкрита клінічна база даних, медичні довідники та протоколи догляду. URL: https://www.medscape.com/
13. Цифровий Архів Національної наукової медичної бібліотеки України (ННМБУ) : Електронне сховище вітчизняної медичної літератури та періодики. URL: https://emed.library.gov.ua/

Погодження силабусу
Розглянуто та схвалено на засіданні випускової циклової комісії клінічних дисциплін
Протокол №01 від 03.09.2026
Голова циклової комісії Вікторія НЕЗНАМОВА